

טראכט גוט וועט זיין גוט

שאלה: ישנו מאמר קודש המתאמרא משמיה דהרה"ק הצמח צדק זי"ע 'טראכט גוט וועט זיין גוט' וכן לעומתו להפך ח"ו, נפשי בשאלתי מהו העומק במאמר וברעיון זה

תשובה:

עצם הדבר לחשוב שמחשבות לא טובות

באמת יש להאריך רבות במאמר נורא הוד, ומקורו טהור מאותו צדיק וקדוש זי"ע (ספר המאמרים תרפ"ז עמ' רל"ו), אשר עומק בתר עומק טמון בו ונצרך לזה שיעור מיוחד לבארה ככל הנצרך, ונאמר עתה רק הערה אחת בענין הזה.

הנה עצם העניין לחשוב מחשבות לא טובות, הרי שישנם רבים אשר נגועים בזה, והמה רגילים כל העת לחשוב ולחשוש מצרות, שמא יארע להם וכן וכן מקרים לא טובים.

אותם האנשים מחשבים בדעתם כי בכך יתכוננו לעמוד איתן בעת צר

יש גם הסבר רעיוני לזה המידה, כי הם מדמים בנפשם שכלל שיתעמקו יותר ויותר במחשבה אודת הצרה וכדומה, כך המה יהיו מוכנים בייתר שאת לכשיבוא הצרה ח"ו, וברעיונם שכלל שהם יחשבו ויחככו בדעתם אודת הצרה, כך נפשם תהא מוכנת לזה, וכן הם יכולים למצוא פתרונות לדבר ולעמוד איתן כנגדו וכדומה.

אינו נכון לחשוב זאת משני סיבות

אך האמת היא שזה אינו נכון כלל, חדא דאין אדם יכול לדעת מראש מה יארע עמו, בלתי אם הוא נביא או בעל רוח הקודש, וגם אם יחשוב כל העת אודות מחשבות של מקרים ומאורעות שונות אשר יכולים לבוא עליו, הרי בלתי אפשרי למידע מה יקרה עמו למעשה.

ולגבי מה שחושב שבכך הוא מתכוון להצרה שיוכל לעמוד איתן נגדו, נוכל לומר, כי כבר מצאנו בחז"ל אשר השי"ת נותן כוחות מיוחדים לאדם בעת צר שיוכל להתחזק ולעמוד איתן כנגדו ולבל לפול ברוחו, ואינו נותן לו הניסיון והקושי, רק אם גם נותן לו גם את הכוחות והאופנים להתמודד עמהם, וממילא אין צורך [וכנ"ל גם אי אפשר] להתכונן לצרות, וצריך להימנע מחשבות אלו.

ולעומת זאת, ישנם אנשים האוהבים לחשוב ולדמיין אודות דברים ומקרים טובים, וכך הוא טבע האדם אשר אוהב להפליג במחשבתו במאורעות טובות ומשמחות, שחושב שלאחר שיצליח הביזנע'ס ההיא יעשה לעשיר גדול כקורה, וכן יסיע למקום פלוני ושם יהיה נהרות ואגמים וכו' וכו' וייהנה שמה עד למאוד וכדומה.

ובמחשבות כאלו אין שום חיסרון [כל עוד שהוא במידה ובמשקל ואינו יושב ומדמיין בנפשו כל היום] כי כך הוא דרכו של האדם, ואכן טראכט גוט וועט זיין גוט, אך צריך להימנע בכל עוז מלחשוב מחשבות לא טובות.

ראיה לדבר מן התורה הקדושה

ובתורה הקדושה כבר מצאנו את שורש העניין הלזה, דאיתא בפרשת התוכחה (דברים כח, מז) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל'. והיינו שיבואו הקללות הכתובות בפרשה, בעבור זה שלא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה.

ורבות נתקשו בזה המפרשים, דהא מיירי הכא באדם העובד את השי"ת כראוי, אלא שאינו מקיים התורה והמצוות 'מתוך שמחה', והכי בעבור זאת יבוא עליו הצרות האמורות בעניין, וטעמא בעי.

יש אנשים העובדים את השי"ת מיראה שלא יהיו להם צרות

ואמינא בזה, דהנה ישנם אנשים (וכן שמעתי לאחרונה מכמה וכמה בעלי בתים שאמרו לי כן בתמימות), אשר המה עובדים את השי"ת ומקיימים את התורה מיראה ממש, כי המה יראים שאם לא יתפללו ולא יניחו תפילין יגיעו אליהם צרות רבות וכדומה, ובעבור שיתפלל כדת וישמור את מצוות התורה לא יארע להם צרות, וכל ה'אידישקייט' בנוי לדאבון לב על השמירה מצרות, וכל היום הם עסוקים ברעיונם למנוע את עצמם מצרות, ואינו חושב כלל על העניין שתורה ותפילה המה חיבור להשי"ת, וכשמתפללים מעומק הלב מתקרבים אליו ית"ש יותר ויותר, וכאשר רבות האריכו בזה בספרי הקודש והרי הם דברים פשוטים, רק כל מחשבתם אודות קיום המצוות טובב והולך כדי להימנע על ידם ממקרים לא טובים, וזה כמובן דרך פסול עד למאוד לעבודת ה'.

כוונת הכתוב שלא עבדוהו בשמחה אלא לשמירה ממאורעות לא טובות

ואמינא שזה המכוון בכתוב, תחת אשר לא עבדת את ה' אלו' בשמחה, ומיירי באדם אשר אכן עובד את השי"ת, אלא שהעבודת השם שלו לא היה מתוך חיות ושמחה וקרבת אלוקים, אלא עבדוהו בכדי להימנע מצרות, ויוצא שחשב מצרות כל היום, ורח"ל ע"י שחושב מצרות כל העת אזי נהיה לו צרות ויבא עליו כל האמור בעניין ל"ע.

וצריך האדם לעבוד את השי"ת מתוך שמחה ולא לחשוב על צרות, וכשיעבדהו מתוך שמחה ויחשוב טוב, כן יזכה לעומתו שיהיה אכן רק טוב, ויקויים (תהלים עג, א) 'אך טוב לישראל', אכ"ר. ועוד חזון למועד אי"ה להרחיב בעניין נפלא זה.

לזכות רפואת השלימה
של מורינו הרב שליט"א
הונצח ע"י תלמידו המיחל לשמוע עוה"פ
את שיעורי הנחמדים והיקרים

נתנדב ע"י הרה"ח ר' שמואל בייגל שליט"א
לרגל שמחת הולדת בנו שיחי

"מקום זה ממתין עבורך! הרם את מתת ידך
הנדיבה למען הוצאת הגליון הזה"